

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Ing. J.P.**, nar. X., bytom B.H. proti odporcovi **M.H.**, nar. X., bytom H., **o zaplatenie 2 800 000 Sk s prísl.**, na odvolanie odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 28. apríla 2009, č. k. 4 Zm 20/04-108, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd uznesenie Krajského súdu v Prešove z 28. apríla 2009, č. k. 4 Zm 20/04- 128 **z r u š u j e** a vec tomuto súdu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Napadnutým uznesením prvostupňový súd námietky odporcu proti zmenkovému platobnému rozkazu vydanému Krajským súdom v Prešove dňa 4. októbra 2006 pod č. k. 4 Zm 20/04-51, ktorým bolo uložené odporcovi, aby do troch dní od doručenia zmenkového platobného rozkazu zaplatil navrhovateľovi sumu 2 800 000 Sk a náhradu trov konania vo výške 70 000 Sk, alebo aby v tej istej lehote podal odôvodnené námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu, odmietol svojim uznesením z 28. apríla 2009.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že zmenkový platobný rozkaz bol do vlastných rúk odporcu doručený dňa 30.5.2008 (piatok), ako to vyplýva z vrátenej doručky poštovej zásielky. Odporca podal proti zmenkovému platobnému rozkazu námietky písomným podaním zo dňa 2.6.2008 (č. l. 102). Podľa podacieho lístka a odtlačku pečiatky podacej pošty bola zásielka odporcu, obsahujúca predmetné námietky, podaná dňa 4.6.2008 (streda).

Podľa § 175 ods. 1 OSP námietky proti platobnému rozkazu možno podať do troch dní odo dňa doručenia zmenkového platobného rozkazu, o čom bol odporca riadne v zmenkovom

platobnom rozkaze poučený. Do lehoty sa nezapočítava deň, kedy došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty podľa § 57 ods. 1 OSP a je zachovaná, ak je v posledný deň lehoty podanie odovzdané orgánu, ktorý má zachovanú, ak je v posledný deň lehoty podanie odovzdané orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť podľa citovaného ustanovenia a teda v tomto prípade na pošte. Ak posledný deň lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň (§ 57 ods. 2 OSP).

Posledný deň lehoty na podanie námietok pripadol na 2. júna 2008, t. j. pondelok. Námietky boli podané na pošte až 4. júna 2008, teda boli podané po zákonnej lehote. Podľa § 175 ods. 2 veta druhá OSP neskoro podané námietky alebo námietky, ktoré neobsahujú odôvodnenie, predseda senátu zamietne. Preto súdu neostávalo iné, ako oneskorene podané námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu podľa citovaného ustanovenia zamietnuť.

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie odporca. Doslovne v ňom uviedol, že u Ing. P. nikdy nepracoval, nemal s nim žiadne obchody a nemá voči nemu žiadne podlžnosti. Zmenku s takýmto obsahom nikdy nepodpísal a špekulatívnym spôsobom ju sfalšoval, a preto táto zmenka je podvod proti jeho osobe. Nikdy predtým ohľadne Ing. P. nebol vypočúvaný pred orgánmi polície, nikdy mu nebolo doručené predvolanie na súdne pojednávanie a ani mu nikdy nebol doručený rozsudok okresného ani krajského súdu. Na Ing. P. podal trestné oznámenie, ale na predvolanie polície vôbec nereaguje. Ohľadne falšovania zmieniek je vedené na Okresnom súde vo Vranove nad Topľou trestné stíhanie pre trestný čin podvodu s 9 účastníkmi. Na súdne pojednávania sa úmyselne a opakovane nedostavuje. Aj námietky proti exekúcii vedenej podľa tohto zmenkového platobného rozkazu boli úspešné.

Uznesenie prvostupňového súdu z 28. apríla 2008, č. k. 4 Zm 20/004-108 odvolací súd svojim uznesením z 10. decembra 2008, č. k. 2 Obo 150/2008-115 zrušil a vec vrátil na nové konanie.

V intenciách zrušujúceho uznesenia dal pre prvostupňový súd úpravu, podľa ktorej vady postupu prvostupňového súdu odvolací súd vidí v tom, že prvostupňový súd neskúmal, či sú splnené podmienky konania (§ 103 OSP). Tieto podmienky skúma z úradnej moci. Za veľmi správny postup prvostupňového súdu odvolací súd považuje skutočnosť, že prvostupňový súd zisťoval pomery navrhovateľa aj v súvislosti s jeho podnikateľskou činnosťou, ktoré na viaceré otázky dávajú odpoveď.

Ako z chabého odvolania odporcu vyplýva, že sa nebráni proti uplatneným právam zo zmenky, ale tým, že samotnú zmenku neuznáva.

V prípade zmenkového obchodu ide o tzv. absolútny obchod (§ 261 ods. 3 písm. c/ Obchodného zákonníka) s prívlastkom abstraktnosti a rešpektovaní koncentračnej zásady. Samotný režim zmeniek sa pochopiteľne spravuje zákonom č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch. Zmenka (bez ohľadu aká) vzniká písomným právnym úkonom a náležitosti tohto právneho úkonu treba posúdiť z pohľadu všeobecného práva. Menovite kedy, kde, za akých okolností a kto zmenku vystavil, či ju podpísal, kedy a kde, za akých okolností zvlášť, keď podľa obsahu spisov by malo ísť o vlastnú zmenku so splatnosťou „na videnie“. Ďalej nie je jasný účel tejto označenej zmenky, či mala byť ako platidlo alebo mala plniť zabezpečovaciu funkciu záväzku. Za správny postup odvolací súd považoval aj zisťovanie ostatných zmenkových sporov navrhovateľa (č. l. 19 spisov), z čoho vyplýva, že navrhovateľ v svojej podnikateľskej činnosti vystupoval na jednej strane ako finančný (zmenkový) mecenáš a pokiaľ porovnáme predmet jeho činnosti uvedený v obchodnom registri (č. l. 18 spisov), kde je iba on členom s. r. o., s takouto činnosťou nemá nič spoločné. Ako podnikateľovi mala prinášať jeho činnosť zisk (§ 2 ods. 1 Obch. zák.), pritom jeho podnikateľská činnosť viedla k tomu, že nemal ani na súdne poplatky a s touto činnosťou skončil a bol vymazaný z obchodného registra. Už pri podaní zmenkového platobného rozkazu navrhovateľ mal uviesť, na základe akej kauzy nárok jestvuje. Ako už bolo konštatované, pri zmenkových nárokoch nielen že ide o absolútny obchod, ale sú prísne určené aj podmienky obrany proti realizácii zmenky. Na druhej strane sa vyžaduje, aby išlo skutočne o zmenku. Obrazne povedané drevená brána sa nestane železnou tým, že na ňu niekto napíše, že ide o železnú bránu.

Stručne z toho možno vyvodiť záver, že za nedostatočný postup odvolací súd považuje skúmanie, či došlo k zmenkovému vzťahu podľa zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch. Prvostupňový súd sa nevyporiadal s listinou označenou ako „zmenka“, ktorej kópia je založená v spisoch, ale postupoval tak, ako keby išlo o perfektnú zmenku. Zmenka je cenným papierom a jej vystavenie je písomným právnym úkonom a podmienky tohto právneho úkonu musia byť naplnené, aby tento právny úkon spĺňal náležitosti, ktoré predstavuje, aby bol perfektný, teda zmenkou.

Bude potrebné na uvedené okolnosti podrobne vypočítať navrhovateľa a v prípade, že náležitosti predmetného písomného právneho úkonu spĺňajú náležitosti zmenky, potom uznesenie prvostupňového súdu je správne, ale za terajšieho stavu je predčasné. Trojdňová lehota môže platiť len vtedy, ak súd zistí, že išlo o zmenku.

Po zrušení prvého uznesenia a jeho doručení účastníkom, boli účastníci predvolaní dňa 19.3.2009 na pojednávanie na deň 28.4.2009 (č. l. 120). Nevedno, kto a akým spôsobom,

do spisov bol pripojený a zažurnalizovaný (121-125) rozsudok Okresného súdu vo Vranove nad Topľou z 29. októbra 2008, č. k. 10T 25/2007, ktorým bol žalobca Ing. J. uznaný vinným z trestného činu podvodu a odsúdený. Skutkovo sa tohto trestného činu dopustil tak, že vystavil 4 fiktívne cenné papiere označené ako „zmenky“. Odôvodnenie rozsudku je na husto písaných siedmich stranách a podrobne rozpisuje, akým spôsobom žalobca postupoval pri vyhotovení týchto listín. Bolo vykonané súdom aj dokazovanie, z ktorého vyplynulo, že žalobca v tam uvedené vlastné falzifikáty označil ako zmenky. Nie je jasné, či rozsudok nadobudol právoplatnosť, ale to nie je ani podstatné. Tam uvedené dokazované skutočnosti pre tento prípad bolo treba hodnotiť, ako každý iný dôkaz. Práve dôvody tohto rozsudku nasvedčujú intenciám uvedeným v zrušujúcom uznesení 2 Obo 150/08.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) bez pojednávania prejednal vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáhal preskúmania rozhodnutia, prihliadol aj na ďalšie procesné vady v postupe (§ 212 ods. 1, § 214 ods. 2 písm. c/ OSP) a dospel k záveru, že odvolanie je právne dôvodné, prvostupňový súd nerozhodol vecne správne, preto jeho rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Zdá sa (aspoň podľa obsahu napadnutého uznesenia), že nielen žalobca, ale ani prejednávajúci súd dostatočne nepochopil, a preto ani správne nehodnotil predmetnú súdnu vec, predmetný návrh žalobcu.

Obsah vlastnej zmenky je upravený v ustanovení čl. I. § 75 zák. č. 191/1950 Zb. zmenkového zákona. Prvou podmienkou je, že vlastná zmenka obsahuje označenie, že ide o zmenku.

Jednou zo základných požiadaviek na zmenkové vzťahy je, aby poskytovali majiteľovi zmienek istotu splnenia práva vteleného do zmenky ako cenného papiera. Tento účel je splnený prísnu formálnosťou zmenkových vzťahov. Z nej vyplýva aj abstraktnosť zmenkového záväzku, ktorý je formou nezávislosti zmenkového vzťahu na záväzkovom príčinnom vzťahu. Zmenky sú nezávislým inštitútom, ktorého existencia nie je viazaná na iný právny vzťah, ktorý mu prípadne aj predchádzal. Tento záver podporuje aj súdna prax.

Neznamená to však, že súd nemá posudzovať, či písomný právny úkon označovaný ako zmenka v danom prípade spĺňa rovnako prísne formálne a hmotnoprávne náležitosti, aby tento právny úkon mal povahu zmenky a ďalej, ak túto povahu má, či ide o platnú zmenku. Okrem náležitostí písomného právneho úkonu (formálnych a vecných), že došlo k jej vystaveniu za predpokladu upraveného nielen v zákone zmenkovom a šekovom, ale či prejav vystaviteľa zodpovedá ustanoveniam Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb.

v platnom znení), prípadne iných zákonov a či došlo k prijatiu zmenky s dôsledkami nadobudnutia vlastníctva.

Javí sa, že žalobca (čo prezentuje už podaním návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu), ale aj súd dostatočne nerozlišujú postup v občianskom súdnom konaní pri aplikácii ohľadne hmotnoprávnych nárokov posudzovaných podľa Občianskeho zákonníka pri zmluvnej úprave a právny vzťah vznikajúci zo zmenky, na ktorý sa vzťahuje osobitný zákon aj osobitná úprava podľa zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch, ale nemožno vylúčiť použitie a tým aj zásah ani iných právnych noriem pri posudzovaní zmenečného vzťahu.

Podľa všeobecného ustanovenia § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka „Občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie“.

Zákon teda pri analógii legis predpokladá aplikáciu aj viacerých právnych noriem a z toho vychádza aj procesný postup podľa Občianskeho súdneho poriadku. Posudzovanie právnych povinností, ku ktorým sa výstavca zmenky zaviazal, ako už bolo uvedené sa posudzuje podľa ustanovení zákona o zmenkách a šekoch, v ktorom je veľmi striktná úprava z tohto vzťahu. Táto striktnosť je skúmaná z pohľadu vystavenia zmenky, jej náležitostí a súlad s právnou úpravou. Vystavená zmenka je cenným papierom, tzv. absolútnym obchodom (§ 261 ods. 3 písm. c/ Obchodného zákonníka), obchodom abstraktným a pri jej realizácii platí koncentračná zásada. Z toho vyplýva, že dodržanie týchto zásad pri vyhotovení písomného právneho úkonu je ešte striktnou podmienkou dodržania zásad uvedených v zmenkovom zákone. Súd musí posudzovať všetky okolnosti ohľadne vystavenia zmenky, aj jej realizácie, pokiaľ má mať podklady pre realizáciu § 10. Zdá sa, že v súdnej veci malo ísť o vlastnú zmenku (sólo zmenku) podľa § 75 zákona zmenkového a šekového. Ustanovenia o cudzej (hlavnej) zmenke v podstate platia aj pre vlastnú zmenku (čl. I, § 77 zákona).

Z toho dôvodu je treba poukázať na ustanovenie § 7 zákona, podľa ktorého: „Ak sú na zmenke podpisy osôb, ktoré sa nemôžu zmenečne zaväzovať, podpisy nepravé, podpisy vymyslených osôb alebo podpisy, ktoré z nejakého iného dôvodu nezaväzujú osoby, ktoré sa na zmenku podpísali alebo v mene ktorých bola zmenka podpísaná, nemá to vplyv na platnosť záväzkov ostatných osôb na nej podpísaných“.

Prvá časť tohto ustanovenia rieši podpisy aj takých osôb na zmenke, ktoré sa nemôžu zaväzovať. Žalovaný v celom priebehu konania (a obsah spisov mu doposiaľ dosvedčuje),

poukazoval, že je prinajmenšom pochybné, že k takému záväzku zo strany žalovaného došlo. Objasnenie káuz je nevyhnutné už preto, aby sa objasnili okolnosti, za ktorých tieto právne úkony boli uskutočnené a aby bolo možné posúdiť, či majiteľ nekonal vedome na škodu dlžníka. Otázka dôkazu je totiž problematická a je otázkou nepriamych dôkazov, sotva totiž niekto pri vystavení zmenky alebo pri jej indosovaní na rubopise uvedie, že koná vedome na škodu dlžníka. Ako bolo uvedené, možno to vyvodit' len z nepriamych dôkazov. Dôvod tejto konkrétnej zmenky (jej kauza) hodnoverne ani len uvedený nebol.

Odvolací súd pre ešte lepšie pochopenie svojho názoru poznamenáva, že ak listina, označená ako zmenka a ide napr. o falzifikát, alebo zmenku fiktívnu, súd na ňu nemôže vzťahovať striktné ustanovenia o zmenkovom platobnom rozkaze a už jeho názor, že je viazaný rozhodnutím, ktoré vydal aj napriek jeho zrušeniu odvolacím súdom, je prinajmenšom mylné. Ak sa totiž preukáže, že nešlo o pravú zmenku, neboli podmienky pre vydanie zmenkového platobného rozkazu a konanie musí zastaviť. To všetko vyplýva aj z názoru odvolacieho súdu vysloveného v zrušujúcom uznesení, ktorý názor bol v tomto uznesení zopakovaný a ktorý prvostupňový súd nerešpektoval.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude potrebné, aby v zmysle názoru odvolacieho súdu, ktorý je pre prvostupňový súd záväzný (§ 226 OSP), vec prejednal, pokiaľ účastníci nenavrhnú iné dokazovanie, vyhodnotil dokazovanie a rozhodol tak, že sa s jednotlivými právnymi otázkami vyporiada. V novom rozhodnutí rozhodne aj o náhrade trov konania. Pritom odvolací súd pripomína, že úmyselné nerešpektovanie názoru odvolacieho súdu môže mať disciplinárne následky.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 9. septembra 2009

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.